

Vyhrál by Sovětský svaz bez západní pomoci válku?

epshark.cz/clanek/2981/vyhral-by-sovetsky-svaz-bez-zapadni-pomoci-valku

5. 10. 2019

Úvod

Vždy před každým výročím konce druhé světové války se rozhoří v České republice diskuse na téma podílu jednotlivých spojeneckých velmocí na porážce hitlerovského Německa. Většinou se vedou diskuse o podílu Sovětského svazu a o tom nakolik tomuto podílu napomohli západní spojenci dodávkami svých zbraní. Dle nových "Dějin Ruska" z nakladatelství Lidových novin dodávky západních spojenců představovaly 5 % sovětských zdrojů v roce 1942 a 10 % v letech 1943 až 1944. SSSR třeba dostal ze Západu 10 % tanků a 12 % letadel (1). Starší "Dějiny Ruska" od jiného kolektivu autorů, ale z téhož nakladatelství, uvádí, že Sověti po válce uváděli, že podíl spojeneckých dodávek na hrubé výrobě sovětského průmyslu činil kolem 4 %. Podle odhadu západních ekonomů činily dodávky v roce 1943 pětinu sovětského čistého národního důchodu a v roce 1944 o něco méně. Sovětskému svazu ušetřily 7-8 milion pracovních sil (2).

Výzbroj

Diskuse se vede především o výzbroji, kterou SSSR od Západu obdržel. Historik Ch. Winchester ve své knize "Východní fronta: Hitlerova válka v Rusku 1941-1945" píše: "*Británie poskytla 5 218 tanků, 7 411 letounů, 4 932 protitankových děl, 473 milionů nábojů, 4 338 radiových stanic, 1 803 radiolokačních stanic, deset torpédoborců a jednu bitevní loď. Spojené státy dodaly 7 537 tanků, 14 795 letounů, 51 503 džípů, 375 883 nákladních vozidel, 1 981 železničních lokomotiv, 11 155 železničních vagónů, 2,6 milionů tun benzínu, 3,7 milionů pneumatik a 345 735 tun trhavin.*" (3). Pro příklad dodávky tanků ze Západu se rovnaly 16 %

sovětské výroby za rok 1942 (4). Na začátku roku 1945 bylo ze spojeneckých dodávek jedno ze šesti bitevních letadel a jeden z osmi obrněných vozů (5).

Je vhodné uvést srovnání se sovětskou výrobou zbraní. Pokud vezmeme údaje významného českého vojenského historika VI. Franceva tak dostaneme následující: "Domácí průmysl dodal Rudé armádě asi 100 000 tanků a samohybných děl, 120 000 letadel, 360 000 děl, 300 000 minometů, devět milionů pušek, šest milionů samopalů a 1 200 000 kulometů." Dodávky od západních spojenců činily 12 505 tanků a 1 807 samohybných děl, 22 206 letadel, 8 218 protiletadlových a 4 932 protitankových děl a 131 633 samopalů. To vše oficiálně odeslané z USA, Kanady a Británie, ovšem s tím, že asi 10 % těchto zbraní se na cestě k zákazníkovi ztratilo (6). Ztráty představují nedodané zbraně vlivem činnosti mocností Osy a vlivem nehod a podobně. Uvedené údaje se mírně liší od výše citovaných údajů Ch. Winchestera. Provedeme-li srovnání, dostaneme, že západní spojenci dodali vzhledem k sovětské výrobě asi 13 % tanků a samohybných děl, 16,7 % letadel (alternativně 14,7 - 15,4 %), 3,3 % děl a jen 2 % samopalů. Ztráta 10 % zbraní byla do výpočtů zahrnuta. Nedá se říci, že by tato pomoc byla malá, zejména pokud jde o tanky a letadla, ale nejspíše nebyla ani zvláště rozhodující. Samozřejmě tyto statistiky neukazují to, že ne všechny zbraně byly stejně populární. Třeba americké tanky využívající benzínové motory moc populární nebyly (velké riziko požáru), ale třeba americké stíhací letouny Bell P-39 byly naopak velmi populární. Létali na nich jedni z nejlepších stíhacích sovětských (a zároveň spojeneckých) pilotů: G. A. Rečkalov (61 vítězství) a A. I. Pokryškin (59 vítězství) (7). Připomeňme, že nejúspěšnější spojenecký stíhací pilot 2. světové války byl ze SSSR a jmenoval se I. N. Kožedub a dosáhl 62 vítězství (v jiných pramenech se ovšem uvádí 82 vítězství), zatímco nejlepší americký stíhací pilot R. I. Bong dosáhl 40 vítězství a nejlepší stíhací pilot Britského společenství národů M. T. St. Pattle dosáhl asi 51 vítězství.

Americký stíhací letoun Bell P-39N Airacobra v sovětské kamufláži

Nezbytná podpora

Překvapivě vzato už mnohem menší až žádná diskuse běží stran dalších nezbytností, bez kterých není možné vést válku. Jde třeba o automobily, vagóny, potraviny, oblečení apod. Tanky, letadla, děla a jejich obsluha stejně jako pěšáci se neobejdou bez zásobování palivem, municí, náhradními díly, jídlem, léky, vodou, botami apod. Bez toho všeho mohou tanky, děla, letadla rezivět v poli a vojáci trpět hladu. Jak se ostatně stalo za Zimní války s Finskem (8). Již jsem výše citoval údaj Ch. Winchestera o dodávkách z USA, vedle zbraní bylo dodáno 51 503 džípů, 375 883 nákladních vozidel, 1 981 železničních lokomotiv, 11 155 železničních vagónů, 2,6 milionů tun benzínu, 3,7 milionů pneumatik a 345 735 tun trhavin (viz výše). Starší "Dějiny Ruska" uvádí, že do Sovětského svazu bylo dodáno též 1,3 milionu tun ve strojích a průmyslovém zařízení, šest milionů tun oceli a barevných kovů, chemikálií a petrochemikálií, čtyři milion tun potravin a 15 milionů párů bot. Spojenci podpořili i mobilitu, spojení i zásobování Rudé armády dodávkami nákladních automobilů, džípů, polními telefony a potravinovými konzervami (9).

Podrobnější údaje poskytuje historik V. Francev a zaslouží si plnou citaci: *"Spojenecká pomoc sestávala z tisíce položek, z nichž mnohé nahrazovaly chudé domácí zdroje či neexistující výrobu. Vždyť jen základních surovin, jako oceli, mědi, hliníku, olova, cínu, niklu, kaučuku či juty, došly statisíce až miliony tun, 'přiteklo' rovněž 2 670 000 tun naftových derivátů (spotřeba Rudé armády za rok 1941) včetně 476 000 tun vysokooktanového leteckého benzínu. Nepodstatných nebylo ani 842 000 tun chemikálií a 345 735 tun výbušnin. Sovětské továrny výborně upotřebily i 16 000 dodaných obráběcích strojů a obnova provozu na poničené železniční síti by byla stěží představitelná bez 1 981 lokomotiv, 11 155 vagónů a 540 000 tun kolejnic z USA. Dodaných 15 milionů párů bot (čtvrtina celkové spotřeby za války) a 3 768 000 uniforem dovolilo vystrojít nemalou část vojáků Rudé armády a 4 478 000 tun potravin stačilo na denní dávky koncentrované stravy o hmotnosti 200 g pro 12 milionů lidí, z 203 000 tun mouky a pšenice z Kanady se napekla pěkná hora chleba."* (10). Samozřejmě Sovětský svaz toho dostal jen část zdarma, větší část musel zaplatit! Šlo hlavně o platbu surovinami, které putovaly do USA a Velké Británie. Například do USA a Velké Británie putovalo 300 000 tun niklové rudy (11). Další platby probíhaly metodou známou už ze Španělské občanské války čili zlatem, tehdy republikáni platili za dodávky zbraní ze SSSR právě zlatem. A během druhé světové války posílal podobně SSSR rovněž do USA a Velké Británie zlato. **Ovšem takovéto platby surovinami byly a jsou dodnes typické pro málo rozvinuté země. A nikoliv pro vyspělé země. Už Karel Marx přitom sliboval, že zavedením socialistického hospodářského řádu se produkce zněkolikanásobí.**

Pokračování již brzy

Poznámky:

(1) Vydra, Zd. aj. Dějiny Ruska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2018, str. 346.

(2) Švankmajer, M. aj. Dějiny Ruska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2012. 6. doplněné vyd., str. 405.

(3) Winchester, Ch. Východní fronta: Hitlerova válka v Rusku 1941-1945. Brno: Computer Press 2005, str. 93.

- (4) Tamtéž, str. 93.
- (5) Švankmajer, M. aj. Dějiny Ruska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2012. 6. doplněné vyd., str. 405.
- (6) Francev, VI. Sovětské tankové imperium. Praha: Grada 2016, str. 140-141. M. Švankmajer a kolektiv uvádí podobné údaje, akorát letadel mělo být 130 tisíc a kulometů jen 800 tisíc (Švankmajer, M. aj. Dějiny Ruska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2012. 6. doplněné vyd., str. 404). Konečně anglická wikipedie v hesle "Military production during World War II" uvádí výrobu 136 223 letadel pro SSSR. Možná jde však o výrobu i za roky 1939-1940.
- (7) Morgan, H. Soviet Aces of World War 2. Oxford: Osprey Publishing 2004, str. 60, 72-74.
- (8) Kechlibar, M. Zapomenuté příběhy. Praha: Klika 2018, celá kapitola Krvavý sníh.
- (9) Švankmajer, M. aj. Dějiny Ruska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2012. 6. doplněné vyd., str. 405.
- (10) Francev, VI. Sovětské tankové imperium. Praha: Grada Publishing 2016, str. 141.
- (11) Tamtéž, str. 141.

Článek vyšel na bawerk.eu

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím [pravidla diskuze](#).

Vložit komentář:
